

NARODNI GOSPODAR

GLASILO GOSPODARSKE ZVEZE.

Člani Gospodarske zveze dobivajo list brezplačno.

Cena listu za nečlane po štiri krone na leto; za pol leta dve kroni; za četrta leta eno krono; posamne številke po 20 h.

Sklep urejevanja 5. in 20. vsakega meseca.

Cene inseratom po 20 h od enostopne petit-vrste, za večkratno insercijo po dogovoru.

Telefon štev. 143.

V Ljubljani, 25. februvarja 1901.

Poštno-hran. št. 849.872

Kako zboljšajmo svoje gospodarstvo?

(Piše A. Strekelj.)

IV. Zboljšajmo svoje živinorejo!

(Nadaljevanje.)

Da se boljše razumemo, vzemimo za vzgled najprej slabo seno, ki ima 3·4 % prebavne beljakovine, 34·9 % prebavnih ogljenih hidratov in 0·5 % tolsče. Razmerje med beljakovino in poslednjima snovema je $3·4 : 35·9 = 1 : 10·6$, na 1 del beljakovine pride torej 10·6 delov ogljenih hidratov in tolsče. Taka

hrana pa je za delavno živino pre-slaba. Nasprotno ima sama lucerna ali nemška detelja, v kateri je hranivno razmerje 1 : 3, preveč beljakovine, nego bi jo zamogla žival porabiti. Če bi hranili torej samo ž njo, imeli bi velikansko zgubo. Mešati jo je zato s klajo, ki ima malo beljakovine, a mnogo ogljenih hidratov (slama, slabo seno itd.), kajti le na ta način zamoremo vse snovi popolnoma izkoristiti.

V zadnji tabeli je povedano, koliko redilnih snovij potrebuje

vsaka domača žival na dan. Da pa njih množino v vsaki krmi lahko preračunimo, treba nam je znati, koliko posameznih snovij se nahaja v nji. Ker ne znam še za nobeno slovensko knjigo, kjer bi se to povedalo, zato mislim, da vstrežem komu, če podam na tem kraju kratko tabelo o najbolj navadnih krmilih. Njemu, ki se hoče pečati s pravilno sestavo piče, gotovo vstrežem ž njo. Tabela je sestavil slavni kmetijski kemik Volf, tu doli pa je izvzeto iz njegove tabele samo nekoliko krmil.

V 100 kg klaje	se nahaja kg			V teh organskih snovih je prebavno kg			Prilčno hranivno razmerje = 1 :	Prilčna vrednost za 100 kg klaje v K
	vode	pepela	organičnih snovij	beljakovine	hi-ogljenih dratov	tolšče		
a) Suha klaja:								
seno {	slabo	14·3	5.—	80·7	3·4	34·9	0·5	4·36
	srednje	14·3	6·2	79·5	5·4	41.—	1.—	5·84
	najboljše	16.—	7·7	76·3	9·2	42·8	1·5	7·70
meteljka (lu- / srednja . .	cerna) suha { prav dobra	16.—	6·2	77·8	9·4	28·3	1.—	6·42
	rudeča (štajerska) detelja suha	16·5	6·8	76·7	12·3	31·4	1.—	7·84
esparzeta suha	16.—	5·3	78·7	7.—	38·1	1·2	5·9	6·32
grašica suha	16·7	6·2	77·3	7·6	35·8	1·4	5·2	6·46
krompirišče suho	16·7	8·3	75.—	9·4	32·5	1·5	3·9	3·48
drevesno listje julija posušeno	12.—	18.—	70.—	2·8	36·5	0·7	13·6	4·06
	16.—	7.—	77.—	6·2	37·8	2·4	7.—	6·46
b) Zelena klaja:								
trava na travniku	75.—	2·1	22·9	2.—	13.—	0·4	7.—	2.—
trava na pašniku	80.—	2.—	18.—	2·5	9·9	0·4	4·4	1·96

V 100 kg klaje	se nahaja kg			V teh organskih snoveh je prebavno kg			Priliko hranilno razmerje = 1 :	Prilika vrednost za 100 kg klaje v K
	vode	pepela	organičnih snovij	beljakovine	hi-ogljennih dratov	tolšee		
zelena turšica	82.9	1.3	16.8	0.7	8.4	0.3	13.—	1.08
zelena meteljčica	74.—	2.—	24.—	3.2	9.1	0.3	3.1	2.12
inkarnatna detelja	78.4	2.3	19.3	2.2	9.7	0.4	5.—	1.8
zelena grašica	82.—	1.8	16.2	2.5	6.7	0.3	3.—	1.66
krompirišče sveže	78.—	3.—	19.—	1.—	8.3	0.3	9.—	1.18
pesino perje	90.5	1.8	7.7	1.2	4.—	0.2	3.7	0.88
zeljno perje	89.—	1.2	9.8	1.1	6.—	0.2	5.8	1.—
drevesno listje	55.—	3.8	41.2	3.8	24.5	0.9	6.9	3.84
<i>c) Slama:</i>								
ozimne pšenice	14.3	4.6	81.1	0.8	35.6	0.4	45.8	3.32
ozimne rži	14.3	4.1	81.6	0.8	36.5	0.4	46.9	3.2
ozimnega ječmena	14.3	5.5	80.2	0.8	31.4	0.4	40.5	3.—
jarega ječmena	14.3	4.—	81.2	1.3	40.6	0.5	32.2	3.96
ovsena slama	14.3	4.1	81.6	1.4	40.4	0.6	31.—	4.04
ajdovica	10.4	5.—	84.6	2.—	37.7	0.7	19.7	3.96
flžolišče	16.—	4.6	79.4	5.—	35.2	0.5	7.3	5.02
grahova slama	16.—	4.5	79.5	2.9	33.4	0.5	12.—	4.04
sirčje (turščina slama)	15.—	4.2	80.8	1.1	37.0	0.3	34.4	3.32
<i>d) Korenstvo:</i>								
krompir	75.—	0.9	34.1	1.1	22.8	0.3	21.6	2.38
živinska pesa	88.—	0.8	11.2	0.5	10.6	0.1	21.7	1.08
mrkvica (koren)	85.—	0.9	14.1	1.4	12.5	0.2	9.3	1.64
bela repa	91.5	0.7	7.8	0.9	6.8	0.1	7.8	0.94
<i>e) Zrnje in sadež:</i>								
ovseno zrnje	14.3	2.7	83.—	9.—	43.3	4.—	5.9	8.66
turšično zrnje	14.4	1.5	84.1	8.4	60.6	4.8	8.6	10.12
ječmenovo zrnje	14.3	2.2	83.5	8.—	58.9	1.7	7.9	8.6
solnčnica	8.—	3.—	89.—	9.1	26.2	18.9	8.—	13.32
želod svež	55.3	1.—	43.7	2.—	30.9	1.5	18.2	3.88
želod suh	18.5	1.8	79.7	4.4	60.3	3.2	15.5	7.86
divji kostanj	49.—	1.8	49.2	2.5	39.4	1.8	17.6	4.88
buče	90.—	1.—	9.—	0.5	7.2	0.3	14.6	0.78
<i>f) Druga piča:</i>								
pšenični otrobi	12.9	6.6	80.5	12.6	42.7	2.6	3.9	9.5
turščini otrobi	11.8	3.4	85.7	7.9	56.6	3.4	8.2	9.04
rženi otrobi	12.5	5.2	82.3	13.2	52.8	2.8	4.9	10.2
lanena pogača	12.2	8.8	79.0	24.8	27.5	8.9	2.0	15.68
palmina pogača	10.5	4.2	85.3	16.1	55.4	9.5	4.9	14.68
bombaževega semema pogača	10.—	6.6	83.4	17.5	14.9	5.5	1.7	10.4
sesamova pogača	10.5	6.5	83.—	26.6	25.8	7.—	1.6	15.6
vinske tropine	48.2	3.—	48.8	5.3	22.5	2.8	5.6	5.—

Vrednost gornjih tvarin je ki se nahajajo v njem, osobito različna, kar prouzučuje seveda preračunjena po prebavnih snoveh, pa po aromatičnih, ki napravljajo prevažanje. ki se nahajajo v njih. Vender hrano bolj tečno. Tudi je vrednost tega in onega krmila odvisna tudi še od drugih tvarin, v različnih krajih večkrat jako

(Dalje prih.)

Kmetijstvo.

Poljedelstvo.

Zelje in njega pridelovanje.

(Konec.)

Tako se pustijo semenke do sajenja. Navadno se sadijo v začetku marca v zato pripravljene grede, v kakem solnčnem zatišju je najboljši prostor zanje. Grede naj bodejo 40 cm globoko zrahljane ter dobro pognojene z razkrojenim gnojem. Ako spomladi ni potrebne vlage (in mnogokrat spomladni veter izsuši zemljo), ob taki priliki je dobro sadikam prilivati.

Spomladni mraz kakor tudi sneg ne škoduje semenskim glavam nikdar. Zato se ni bati mraza spomladi, posebno, če so semenke vže vkoreninjene. Semenke se še preskrbe s primernimi podporami, katere se pripravijo iz vej, ki se vtikajo tik semenke v zemljo, da kadar seme dozori, se mladike z dozorelimi stroki opirajo ob podpore; kajti ako bi se dotikale zemlje, začelo bi zrelo seme takoj kaliti in bi se tako pokvarilo. Podpore služijo pa tudi kot opora proti viharjem, ker mladike semenk so jako prhke in bi se ob nevihtah polomile, ako bi ne bilo podpore.

Ko je seme dozorelo — navadno ne dozori vse seme ob ednem — na zgorenjih vrhovih dozori mnogo preje, naj se previdno odbira, zreli vrhovi se zjutraj, ko je še rosa, odstrižejo ter se položijo na za to pripravljeno plahto, katera se potem razgrne na solncu, da se posuši. Ko je suho, se izlušči ter očisti in na suhem kraju hrani do spomladne setve. Bodi še omenjeno, da med priprostim ljudstvom kroži vera, da se zeljno seme izpremeni v repo ali kolerabo, ako se hrani na vlažnem kraju ali ako pride v dotiko z moko ali ako se nosi v žepu, kar je seveda nespametna

bedarija, katere pameten človek ne veruje. Preidimo k sejanju zeljnega semena in pridelovanju sadik.

Kdor želi pridelati pripravnih in čvrstih zeljnih sadik, naj se natančno ravna po sledečem navodu. Ko spomladi skopni sneg po ob solčnem bregovju, naj se na pripravnem kraju konci hiše ali na jugozahodni strani na solčnem kraju, tudi pod kozolcem, pripravi primerna gredica. Treba jo je dobro zrahljati ter jo pognojiti z dobrim razkrojenim gnojem, jako dober je gnoj iz kurnikov, pa tudi svinjski gnoj, ali pa straniščni gnoj sadikam jako ugaja. V prvi polovici meseca sušca vseje se seme v pripravljene grede. Ob gorkih dneh se kmalo pokažejo mlade nežne rastlinice. Glavna skrb gospodarja bodi sedaj, da ob posebno hladnih nočeh kadar žuga pomladni mraz končati mlado setev, pokrije grede s pripravno odejo. Odeja je dobra bodisi smrekove veje, slama, najboljši so pa seveda stare cunje. Vendar se pa mora, ako se s cunjami pokriva, nekoliko s primernimi kolci podpreti, da ne ležijo preveč trdo na zemlji. Bodi pa odeja kakoršnakoli, odvzeti se mora po dnevi, sicer zrastejo sadike v par dnevih neprimerno dolge in iz takih rastlin ni mogoče vzgojiti krepkih sadik za sajenje, ker ostanejo vedno slabotne, tenke in krive.

Bodi pa pripomnjeno, da zeljne sadike ne pozebejo posebno rade, torej se pozebe spomladi ni ravno bati.

Ko sadike nekoliko odrastejo, skrbeti je treba, da sadike pridno plevemo. Plevel je sovražnik vsaki rastlini, najbolj škodljiv pa je zeljnim sadikam, kajti ali plevel preraste sadike in jih zaduši ali pa ostanejo tenke, dolge in slabotne in za sajenje nepripravne. Zato je poleg dobrega semena vedno paziti tudi na to, da se ne seje pre-gosto. Ako se pa vseje le pre-gosto, naj se ob pletvi slabotneje

rastlinice populijo. V suši potrebno je pridno škropiti. Zato naj se pripravi k gredi kak star sod, v katerega se naliije voda, katera se rabi za škropanje. Kajti voda iz studenca je premrzla. Dobro je tudi — toda le ob deževju, gnojiti s tekočim gnojem n. pr. z gnojnico ali straniščnim gnojem, vendar naj se vselej prej primerno razredči z vodo.

Bolhe so v nekaterih letih hud sovražnik mladim sadikam, posebno prva dva tedna, ko so ozelenele, se ta mali škodljivec pokaže na vrtu v obilnem številu. Dobro je tedaj zjutraj v rosi potrositi po gredah pepel, kar jako odganja bolhe, tudi je dobro pometati po gredah zelenih jelšovih vejih, ta dva pripomočka se rabita vedno z dobrim vspehom.

Nakupovanje deteljnih in travnih semen za spomlad.

Semena naj se naroče, kolikor možno kmalu. Velike trgovine imajo spomladi mnogo opravila in potem se zakasnejo naročitve, da dojde seme premnogokrat že prepozno, ko bi se bilo imelo že sejati. Prepozna naročitev semen je že marsikateremu posestniku povzročila izdatno škodo, ako je čakal s setvijo ovsa. Vsaka rastlina mora se v istem času vsejati, kakor krajevne razmere zahtevajo. Prepozno sejani oves se posuši kar naenkrat pri velikej vročini in izgubi veliko na teži. Zato naj bo kmetovalčeva skrb, uže sedaj po zimi naročiti semena za prirediteljnjiv v travnike. Semena naj se kupujejo od takih trgovcev, ki so v zvezi s kako pregledovalno semensko postajo in dovolijo, da se sme seme na njih stroške preiskati. Ker pa eden težko doseže, da bi se mu dovolilo kupljeno blago pregledati na trgovčeve stroške, zato naj se naroče semena za-družno.

Prej so bili veliki semenski trgovci v zvezi s c. kr. semensko

preiskovalno postajo na Dunaju, odkar se je otvorilo v Ljubljani kmetijsko-kemično preskušališče za Kranjsko in ž njim vred tudi kontrolna postaja za semena, je stopil sedaj velik del semenskih trgovcev z domačo pregledovalno postajo v zvezo. Ravno tako je tudi letos storila „Gospodarska Zveza“, da bo mogla jamčiti svojim odjemalcem za kaljivost, čistost in pristnost semen. Vzeli se bodo iz posameznih vreč vzorci za preiskavo, ako se najde blago, ki odgovarja zahtevam pregledovalnih postaj, tedaj dobi potrdilo. Pri naročitvi se bo zahtevalo od trgovca o kupljenih semenih garancijsko potrdilo, katero dobi le tedaj pravo veljavo, ako je potrjeno od kake kontrolne postaje, kakor bo pri nas od kemične postaje v Ljubljani. Potrdilo lahko zahteva vsaka stranka, ako vzame cele vreče.

Na deteljne vreče pa pride še listek s plombo, ki potrjuje, da je predanice prosta.

Kmetijsko-kemično preskušališče v Ljubljani kot kontrolna postaja za semena preišče vsako vrečo detelje na predenico že v magacinih, ter plombira samo tiste deteljne vreče, ki so proste predenice.

Sledeči slučaj naj nam predoči, kako je važna preiskava semen. N. pr. v trgovini naj se ponujate dve vrsti domaših detelj, ceneja in dražja, po preskušnji se pa vidi, da je ceno seme najdražje, kakor pokaže pri preiskavi semenj št. 1 in št. 2.

Pri naročitvi naj se vpoštevajo vremenske in zemeljske razmere. Da se zvrše naročitve na najkrajši in najložji pot, naj povedo stranke samo, za kak namen žele semena in za kolik prostor. Kot jednota naj služi 1 ha ali pri malih naročilih 10 arov = 1 mernik posetve. Cene semen se ne morejo še natanko določiti, ker se vedno spreminjajo in se morejo za sedaj le približno navesti:

S e m e n a	1 ha	10 a = 1 mernik	
	Kron	Kron ali gld.	
Detelja z laško ljuliko	35.20	3.52	1.76
Detelja z mačjim repom	30.10	3.01	1.50
2 vrst detelj in 2 vrst trav	36.58	3.66	1.83
Lucerna s pasjo travo	64.80	6.48	3.24
Deteljvo travnata zmes za 5letno dobo	59.78	5.98	2.99
Travnata zmes za stalno dobo	93.18	9.32	4.66
Semena za posevanje travnikov . . .	20.18	2.02	1.01

Mnogokrat se ne more kljub dobri gnojitvi z umetnimi gnojili zaželenih pridelkov na travnikih doseči in tu je večinoma krivo, da je travniška plast preslabo zaraščena. Za zgoščenje travnikov se priporoča sledeča mešanica:

	Odstotki prostora	Množina semen za posejati za 1 ha
pasja trava	50 %	10.8 kg
mački rep	25 %	2.6 „
grebenica	5 %	0.8 „
travniška latovka	5 %	0.6 „
šopulja	5 %	0.5 „
švedska detelja	10 %	0.8 „
	100 %	16.1 kg

Kmetijska društva, ki hočejo svojim udom resnično zanesljiva semena preskrbeti, naj se blago-

vole v kratkem s posestniki svojega okoliša posvetovati glede naročitve travniških in deteljnih semen. To je posebno važno za iste kraje, kjer je že mlekarna ali pa se snuje. Naročilo se bo blago od take tvrdke, katera že 5 let pošilja v naše kraje seme v veliko zadovoljnost ljudstva. Dosegli so se s temi semeni pridelki do 100 meterskih stotov, kar se lahko vedno dokaže. Mnoge kme-

tije imajo svoj obstanek zahvaliti le edino umnemu pridelovanju krme. Posamezna društva kakor tudi stranke prosimo, naj kmalu naznanijo, koliko semen bi potrebovali, da se skupna naročitev kmalu izvrši in se ne zakasni spomladanska setev.

Živinoreja.

Cesarske napake.

Naduha konj in tovorne živine.

Mislim, da ga ni kmetovalca, ki ne bi že slišal ali čital o „cesarskih napakah“ pri živinski kupčiji in teh tičočih se zakonitih predpisih. Vendar se čestokrat dogaja, da pride ta ali oni v največje nasprotje z dotičnimi zakoni. Nešteto pravnih in tožb se je že ravno v tej stvari obravnavalo; marsikdo je nehote v pravdo zabredel, katera ga je ali popolnoma ugonobila, ali mu pa vsaj tak udarec v gospodarstvu prizadela, da ga celo svoje življenje ni mogel popraviti. Uzroki temu so deloma nevednost, deloma trmoglavost. — Naša prekoristna družba sv. Mohorja izdala

Vzorec domače detelje št. 1 in št. 2

Čistost	94 %	98 %
Kaljivost	55 %	95 %
Vrednost semen	$\frac{94 \times 55}{100} = 51.7 \%$	$\frac{98 \times 95}{100} = 93.1 \%$
Tržna cena za 1 kg semen	70 kr.	80 kr.
Cena 1 kg čistega in kaljivega semen znaša	$70 : 51.7 = 1.35 \text{ gld.}$	$80 : 93.1 = 85 \text{ kr.}$

je že dvoje knjig, v katerih se med drugim rozpravlja o cesarskih napakah (Slov. Pravniki in Domači žvinozdravniki). V obeh knjigah je prav lepo pisano o „cesarskih napakah“ pri živini. Ali deset let je že minulo, kar je izšla zadnja. Stara navada in človeška slabost pa je, da človek knjigo le toliko časa ljubi in čita, dokler je še nova, ko dobi drugo, vrže staro v šaro in ne zmeni se več zanjo, akoravno je še tako koristna. Mi Slovenci nimamo dosti kmetijskih strokovnih knjig in časopisov. Ti zadnji so pa tako obremenjeni z novim gradivom, da je skoraj nemogoče, kmetovalca na vse potrebno opozarjati in opominjati. — Ker smatram „cesarske napake“ posebno radi kupčije velike važnosti, poskusil bodem na tem mestu po vrsti vse glavne napake opisati, omenil bodem tudi k vsaki bolezni spadajoče zakonite predpise.

Radi lažjega pregleda bodem vsako bolezen razpravljati po sledečem vsporedu:

1. bistvo bolezni, ali v čem ona obstoji; 2. uzroki bolezni; 3. znamenja bolezni; 4. prognoza, izid bolezni ali kako se bo bolezen završila, je-li ozdravljiva ali ne, ali celo smrtonosna; 5. zdravljenje in 6. zakoniti predpisi.

Preidem torej k prvi „cesarski napaki“: k naduhi. Beseda naduha rabi se za različne bolezni, katere pri konjih in tovarni živini dolgotrajno, težko, (navadno neozdravljivo) dihanje brez vročnice povzročujejo. Naduha ne pomeni jednotne bolezni, temveč neko skupino znakov, katerih središče ali jedro je vselej kronično ali dolgotrajno težko dihanje in sicer vedno brez vročnice. Živina je iz tega uzroka manj vredna, za gotova dela (hitro vožnjo, jahanje) nesposobna in je bolezen skoraj vedno neozdravljiva. — Kakor je razvidno iz zakonitih predpisov tičočih se prodaje in menjave domačih živali, je bila naduha že v starodavnih časih kot „cesarska napa-

ka“ poznata. Prave vzroke naduhe spoznali so še-le v najnovejšem času. V najstarejših časih so smatrali pljuča kot sedež bolezni. Menili so, da se pljuča in njihovi dotoki včasih zamašijo, zmanjšajo ali celo otrpnejo in strdijo. Kasnejši preiskovalci so iskali vzroka težke sape v boleznih na jabolku, v srcu, trebuhu in v preponi, drugi zopet so živce dolžili. Videli bodemo, da je vsak nekaj pravega zadel.

Naduha ni jednotna bolezen, temveč neka skupina boleznih sprememb v živalskem telesu. Te spremembe se lahko zvrše v vseh delih sopil, v srcu in živcih. Poleg tega nastopajo še posebni vzroki, vsled katerih žival še posebno k tej bolezni nagiba. Ti so zelo različni. Tako trdijo, da nepravilno vstvarjen prsni koš (ozke in dolge prsi, dolg vrat in ozko medčeljustje) debel in velik trebuh naglo naduho povzročijo. Nepravilno krmljenje s sprijeno, škodljivo, plesnivo, oprhnelo, smrdljivo, z blatom in peskom pomešano, dalje težko prebavljivo klajo in potem s tako, ki veliko sape napravljaja, n. p. z otrobi, s težkim zrnjem, svežo, in sparjeno travo zelo pospešuje naduho, posebno ako se živina po jedi močno napije. Včasih povzroči samo nepravilna raba živali sama na sebi naduho. Tukaj pride v poštev slaba konjska oprava (premočno natezanje vajet pri ozkem medčeljustju in veliki spodnji čeljusti). Nepravilna raba brejih kobil tudi lahko škoduje dihanju. Od prirojenih napak bi trebalo omeniti: premale nosne votline, radi skrivljenja kosti in nosnega hrustanca, prevelike nosnice, prirojene razpoke na dnu nosne votline ali poklopca; na sapniku: nejednakost in skrivljenost hrustancev in konečno različni izrastki v nosu in sopilnih potih. Tudi prirojene srčne napake, bolezni srčnega pretina, srčnega mehurja smemo vzrokom¹ naduhe prištevati.

(Dalje prih.)

Naznanilo živinorejcem, članom „Gospodarske zveze“.

Članom „Gospodarske zveze“ javljamo, da si je pridobilo društvo za rešitev v žvinozdravništvo in v živinorejo spadajočih vprašanj strokovnjaka žvinozdravnika. Pri vprašanjih radi živinskih bolezni prosimo kolikor mogoče na sledeča vprašanja odgovorjati:

Kako živinče je zbolelo? (konj krava, vol i. t. d.)

Koliko živali je zbolelo?

Starost bolne živine?

Pasma?

Koliko časa že traja bolezen?

Ali je imela žival že kako drugo bolezen in katero?

Kaj bi bil po Vašem mnenju vzrok bolezni?

Ali je že kdo žival zdravil in s kom?

Ali je bolna žival dobro, slabo ali srednje rejena?

S kom krmite?

Kakšno vodo rabite pri napajanju, deževnico, tekočo ali studenčno vodo?

Ali se nahaja voda blizu hleva, stranišč, ali je v bližini vode rudnik ali kako tovarniško podjetje in kakšno?

Kakšen je hlev in koliko živine je v hlevu?

Kakšni so pašniki, mokri ali suhi?

Kakšna je koža in dlaka bolne živine?

Ali je koža naravno gorka, bolj vroča ali mrzla?

Ako je mogoče: Naravna ali živalska toplota?

Ali so medčeljustne žleze (to so bezgavke med spodnjo čeljustjo) otekle ali ne, so-li trde ali mehke, boleče ali ne, se kaj iz njih izceja? ali ste dve bezgavki ali samo jedna večja?

Ali se iz nosnic smrkelj ali kaka druga tekočina izceja in kakšna je?

Kakšne so žlemne kože: v nosu, v gobcu, na očeh, na ritniku, na spolovilih?

Ali kašlja živina in kakšen je kašelj, suh ali moker, močan ali slab, hripav, boleč?

Kolikokrat udari žila v minuti?

Kolikokrat dihanje žival v minuti?

Ali je dihanje težko, naporno, lahko, ali se komaj opazi?

Ali žival rada je, pije? (ali rada liže, prežvekuje)?

Ali je žival vesela ali žalostna, ali se zmeni za svojo okolico ali ne?

Ali ima žival slabo navado, da v jasli grize, in sapa z gobcem požira?

Mlekarstvo in sirarstvo.

Št. Jakobska mlekarna v Rožu.

Celovski „Mir“ poroča: „Pol leta še-le deluje Št. Jakobska mlekarna v Rožu, in koliko ugleda je že dosegla! To je pokazalo poročilo na I. združenem občnem zboru, ki se je vršil na svečnico tega leta. Poročevalec, neutrudno delujoči g. župnik Mat. Ražun, je spregovoril najprej o važnosti združenja in društev nekako tako-le:

Eno samo palico zlomiš lahko, več palic zvezanih vkup pa je zelo težko, da, nemogoče prelomiti — resnica, katero uvideva vsak človek in se o njej tudi vsak lahko prepriča. Istotako ve vsak, da ako pretežko nabasanega voza eden konj ne more zvleči čez klanec, ga dva, še lahkeje trije in štirje vendar le spravijo naprej. Taki šibki palčici, takemu preobloženemu vozu podoben se mi zdi kmečki stan. — Eden sam kmet si ne more več pomagati, se ne more več obvarovati pogina, in zato so zavednejši, pametnejši kmetje začeli združevati se v razna kmečka društva in zadrege, češ: česar sam ne morem, znabiti dosežemo z združenimi močmi. In misel ta je prava, je dobra, ker je naravna: v združenju je moč!

Da, v združenju je moč — dokaz imamo tukaj v rokah: letni račun naše mlekarne, ustanovljene šele pred dobrim pol letom! Se še spominjate raznih ugovorov malone od vseh strani, ko se je raznesel glas, da hočemo ustanoviti mlekarne? Kaj, tukaj v Št. Jakobu mlekarne, ko marsikje še za dom ni dovolj mleka? Tukaj mlekarne? Kdo bo neki mleko nosil, in še tako dober kup? Kaj bodejo počeli revni ljudje, ko ne bodejo več mogli dobiti mleka? No ja, še to malo mleka, kar ga tu in tam imajo, bodejo znosili v mlekarne, doma bodejo pa posli jedli rodo mešto, mesto z mlekom, z osoljenim kropom polito itd. In danes, kje so vsi ti ugovori? Obmolknili so in morali so obmolkniti, ker se je pokazalo, da je tudi v Št. Jakobski občini mleka več kot dovolj in takih ljudi, ki mleko donajajo tudi za 10 beličev, istotako dovolj!

Na ustanovnem zborovanju naše mlekarne, ki je bil dne 28. svečana lanskega leta, se je oglasilo res samo 33 udov za pristop; sedaj je udov že 66, tedaj ravno polovico več. In mleka, ali veste koliko ga je bilo v šestih mesecih? Prvi mesec ga je bilo res samo 6422 litrov, meseca oktobra celó 12.395 litrov, in še celo meseca decembra je došlo 5956 litrov mleka. Vkup je prvo polletje došlo mleka 52.027 litrov; če vzamemo polovnjak po 280 litrov, je to 185.8 polovnjakov! Ne premalo, bojimo se, da bode letos veliko preveč mleka; zato je načelstvo pri zadnji mesečni seji sklenilo, za letos brez posebnih uzrokov ne sprejeti več nobenega uda.

In cena mleku! Ali je liter po 10 beličev res predober kup? Pač se človeku tako zdi. Za 4 do 5 litrov mleka samo 20 do 25 kr., to je vendar premalo, bi mislil: ni vredno, da bi nosil, in ne izplača se. Seve, če bi bilo vkup samo 4 do 5 litrov; a pomisliti je treba, da ima mesec 30 dni, leto

pa 12 mesecev! Če bi tedaj kdo mogel res samo 5 litrov na dan prinesiti, je v pol letu vendar že 900 litrov, v denarjih 90 K. Ali 90 K ni denar in se li za 90 K ne izplača nositi v mlekarne mleko, kar ga je doma odveč? Imamo ude v mlekarne, ki so v 6 mesecih prinesli mleka za 383 kron, za 300 kron, za 271 kron, za 246 kron itd. Prašam vas, ali to ni denar? Tako tedaj vidimo jasno, da v slogi, v edinosti, v združenju je moč, velika moč! Ako si hočete pomagati, ako hočete priti na trdne noge in se obvarovati pogina, bodite edini, združujte se, in nihče vas ne bode mogel zmagati. Ne poslušajte tistih, ki vas hočejo raztrgati v dva nasprotna si tabora: ostanite eden mož in ena moč, in kot take vas ne bode mogel zmagati nobeden sovražnik. Če pa niste edini, ne potrebujete nobenega sovražnika, da bi vas ukončal: ukončali in uničili se bodele sami. „Vsako kraljestvo, ki je v sebi needino, bo razpadlo!“

Društveni račun kaže sledeče številke: I. Dohodki: 1. Deleži 1120 kron; 2. pristopnina 62 kron; 3. podpora kmetijske družbe 400 kron; 4. posojilo 3700 kron; 5. od udov za posode 350 kron 85 vin.; 6. od udov za blago 71 kron 68 vin.; 7. za surovo maslo 1835 kron 13 vin.; 8. za smetano, mleko, skuto itd. 174 kron 24 vin.; 9. za prodani sir 537 kron 87 vin.; 10. za bukvice 35 kron 20 vin. — II. Stroški: 1. Udom za mleko 5045 kron 41 vin. (in sicer v gotovini 3835 kron 19 vin., v blagu 1210 kron 22 vin.); 2. za opravo mlekarne 1546 kron 06 vin.; 3. poprave v kleti 93 kron 25 vin.; 4. sodnijski stroški 40 kron 10 vin.; 5. tiskovine in papir 116 kron 48 vin.; 6. za posode udov 303 krone 21 vin.; 7. plača sirarju in pomagaču 408 kron; 8. razni stroški 362 kron 90 vin.; 9. obresti izposojenega denarja 71 kron 50 vin. — Vkup je

bilo torej 8286 kron 97 vin. dohodkov in 7986 kron 01 vin. stroškov, ter je ostalo gotovine 300 kron 96 vin. — Vrednost založnih izdelkov (sira itd.) iznaša 3500 kron; vse društveno premoženje iznaša 5200 kron.

Poročevalec je v imenu načelstva predlagal, naj se cena za liter mleka zniža od 10 vinarjev na 9 vin. in je ta predlog utemeljeval. Zborovalci so račun potrditi in tudi omenjeni predlog enoglasno sprejeli. — Že prvo poročilo je pokazalo, da stoji naša mlekar na trdih nogah in da smemo od nje pričakovati najlepših uspehov!

Temu poročilu pristavljamo: Kakor je mlekar na Rožu obelodanila svoj gospodarski račun v „Miru“, tako bi bilo želeti, da bi tudi druge slovenske mlekarne priobčevale svoje stanje. Uže ustanovljene mlekarne bi videle kako se ujema njih gospodarstvo z drugim, in one ki se imajo zasnovati, bi dobile izgled, kako imajo postopati. Najtežje vprašanje pri vsaki vstanovitvi mlekarne je, kako ceno bo imelo mleko.

Uže pred ustanovitvijo se navadno povdarja, mleko mora veljati 1 liter vsaj 10 vin., ne da bi se pomislilo, koliko se iztrži za mlečne izdelke. Treba je vedno upoštevati, ali je moči to ceno vzdržati ali ne.

Kratko se reče, surovo maslo mora toliko vreči, kolikor stane mleko, posneto mleko mora biti za režijo. 100 l mleka s 3.5 % tolsče pri zimski krmi da 3.80 kg, pri poletenski s 3.70 % tolsče 4.03 kg surovega masla, ki se sme pri izvozu čisto računati samo 1 kg na 2 kroni.

Cena surovemu maslu je po zimi nekoliko višja, ker blaga primanjkuje, toda poletu pa zdatno nižja, zato se sme za oba slučaja vzeti, da se iztrži iz 100 kg mleka v surovo maslo podelanega samo 8 kron. Posnetega in pinjenega mleka ostane 95 kg, ki se more

računati 1 kg za vsak slučaj tudi pri krmljenji prešičev ali telet z 2 vin., pri prodaji pa s 3—4 vinarji.

Pri tem pride troškov 1 krono na 100 l mleka pri dnevnem proizvajanju 1000 l. Obstanek vsake mlekarne bi bil zavarovan, ako bi dajale stranke mleko za toliko ceno, kolikor se more iztržiti za surovo maslo, ako se to proizvaja. Kar bi se več iztržilo za postranske mlečne izdelke, bi se koncem leta razdelilo na ude. Iz gospodarskega stališča bi bilo najbolje, strankam posneto mleko nazaj prodajati.

Kolik napredek bi nastal pri živinoreji, mesto da se kupujejo malo vredna močnata krmila, bi se dobile v mlečnih odpadkih po ceni lahko prebavljive redilne snovi, s tem bi bilo odstranjeno isto breme, ki leži na raznih slovenskih mlekarnah, da ni moči pustega sira vnovčiti. Posneto mleko s strtim ovsom pokrmjeno nadomesti popolnoma polno mleko. — V prospeh slovenskega mlekarstva bi bilo želeti, da bi tudi druge mlekarne priobčile svoja poročila ker z zgledi se učimo.

Poduk v mlekarstvu na Danskem.

Zadružne pristave v Jutlandiji nastavile so pristavske zvedence, kateri imajo kmetovalce podučevati v krmljenju živine, molžnji, hlevstvu in mlekarstvu. Poduk se deli v šestih zaporednih dneh, in sicer blizu takih krajev, kjer so pristave. Vsakdo se mora tega poduka udeležiti.

Čebelarstvo.

Kraljica in njeno ministerstvo.

(Nadaljevanje.)

Kraljica: Dosedaj naštete napake zaslužijo v resnici ime „glavnih napak“ kajti iz njih mora izvirati samo po sebi nebroj drugih napak! Kdor niti ne ve, v čem prav za prav obstoji čebelarstvo,

kdor niti ne pozna lastnosti te žuželke, ki jo hoče gojiti in pri tem ravna brezmiselno in brez trdnih načel, ta mora v čebeloreji zdaj tu zdaj tam ustreliti kozla v svojo lastno škodo! Morebiti zna katera Naših služabnic take praktične napake, ki izvirajo iz gori omenjenih teoretiških glavnih napak, takoj dokazati s posameznimi zgledi?

Min. O: Jaz sem takoj za uslugo, in rečem:

a) So ljudje, ki imajo čebele zelo radi in hočejo čebelariti, kjer koli ravno prebivajo. Stanujejo pa slučajno v pokrajini visoko nad okolico, kjer vlada večni ostri preprih, ki takoj izsuši vsako cvetlico; ali kjer se vsled naravne nerodovitnosti cvetoče rastline sploh ne, ali le redko nahajajo. Ako kdo v takem kraju vendar le čebelari, in sicer brez vsakega vspeha, potem se jezi nad svojimi ljubljenskami; toda zakaj? — ker niti toliko ne ve o čebelni naravi, da „kjer nič ni, sam cesar pravico zgubi“, tem bolj čebela, ki brez doveljne hrane ne more dajati rojev, pa tudi ne strdi, kot dohodek svojemu gospodarju. Že sama volja, hoteti čebelariti v takem kraju, je napaka in ravno tako neumna, kakor če bi hotel kdo rabiti za riborejo kak ribnik, v kojem se po letu voda popolnoma posuši.

b) Mnogi prično čebelariti ali čebelarijo res nekaj let, toda s kakimi polki? — s takimi, ki so bili prav po ceni ali celo darovani, in zato ne veliko vredni ali celo bolehnii in prav stari. Morebiti je bilo vmes tudi kako prav močno ljudstvo, toda vsled rejenja je nastalo iz njega nekaj slabih. In posledica? Žal da proti pričakovanju: Prazni panjovi, prazne medene deže, mrliči v ulnjaku, troški za pitanec — nobene koristi, raje zguba! Toda vedeti bi morali, da brez čudeža in po čebelni naravi le močni, zdravi polki kaj veljajo; kajti le veliko čebel zamore zarediti zopet veliko čebel kot roje,

napraviti mnogo voska in medu in sploh vsem neugodnim slučajem bolje kljovovati kot malo bolehavih čebel. Da dotični tega niso preje vedeli, je bila njih napaka; sicer bi bili uvideli svoj dobiček in pričeli čebelariti takoj z dobrimi četudi nekoliko dražjimi panjovi. Sami sebi naj pripišejo krivdo.

c) Marsikak čebelar, posebno novinec, nobene stvari tolikanj ne želi, kakor mnogo, mnogo rojev.

Res roji pridejo! in tudi drujci, tretjinčki in četrtiči so jim po vseči. Drugi sicer poznih rojičev ravno ne žele, pa vendar ne mignejo ni z mazincem, da bi jih omejili. Tako se jim čebelni stan v kratkem času za čudo pomnoži. Očividno blagoslov božji se jim zdi počiva nad njimi, ki se pa kmalu spremenijo v nekaj čisto družega.

Je namreč s temi poznimi rojiči neka posebna zgodba: ker premalo čebelni, ne morejo staviti dovolj satja za zimo, vsled tega tudi premalo mladega zaroda in ker je paša vže deloma pri kraji, si tudi ne morejo preskrbeti hrane za zimo; treba jih je krmiti pa vendar gredo zelo radi na spomlad, ko so povžili dano drago kupljeno strd, tje, kjer muh ni, opominjajoč osuplega gospodarja narodne žalostinke:

... spomlad pa prišla bo
nas več na svet ne bo
šle b'mo počivat'
tja v črno zemljo ...

(Dalje prih.)

Splošno.

Razglas

c. k. deželne vlade za Kranjsko z dne 16. februarja 1901, št. 2886, o veterinarno-policijskih odredbah zoper uvažanje prašičev z Ogrske in Hrvaško-Slavonske na Kranjsko.

C. k. ministerstvo za notranje stvari je z razglasom z dne 16. februarja 1901, št. 5057, ukazalo nastopno:

Ker se je zanesla svinjska kuga v tostransko ozemlje, je ministerstvo za notranje stvari prepovedalo uvažati prašiče iz ogrskih županijskih sodišč Besenyő (velika županija Bistrica-Nasod), Spodnji-Regen z všteto mestno občino Sas-Regen,

Zgornji-Regen (velika županija Maroš-Tarda) in Teke (velika županija Koloča) na Ogrskem v kraljevine in dežele zastopane v državnem zboru.

Dalje je na podstavi odredb, ki so jih ukrenila pristojna c. k. obmejna okrajna glavarstva in jih je potrdilo c. k. spodnjeavstrijsko namestništvo zaradi svinjske kuge prepovedano v tostransko ozemlje uvažati prašiče iz županijskega sodišča Malacka (velika županija Požun) na Ogrskem.

Razveljavljene pa so prepovedi, vsled katerih je bilo zaradi zanesene svinjske kuge prepovedano uvažati prašiče iz županijskih sodišč Mohač, Pečvarad (velika županija Baranja), Kapuvar in Sopron (velika županija Sopron) na Ogrskem, kakor tudi iz okrajev Belovar, Garešnica in Grubišno polje (velika županija Bjelovar-Križevci) na Hrvaško-Slavonskem.

Prepovedi, vsled katere se v zmislu obstoječega dogovora po članu I, odstavek 2, ministrskega ukaza z dne 22. septembra 1899. (drž. zakon št. 179) do 40. dneva po popolnem prenehanju kuge ne smejo uvažati prašiči iz občin Hidaš (županijsko sodišče Pečvarad), Pisanica velika, Severin (okr. Belovar) in iz njih sosednjih občin, ki so bile okužene s svinjsko kugo, se ne dotika razveljavljanje zoper omenjene okraje izdanih prepovedi.

To se dodatno k razglasu c. k. ministrstva z dne 8. februarja 1901, št. 3953, oziroma k tukajšnjemu razglasu z dne 9. t. m., št. 2427, daje na občno znanje.

Predstojee odredbe stopijo takoj v veljavnost.

Razglas

c. k. deželne vlade za Kranjsko z dne 7. februarja 1901, št. 2261, o veterinarno-policijskih odredbah zoper uvažanje prašičev iz Ogrske in Hrvaško-Slavonske v kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Na podstavi odredb, ki so jih ukrenila c. k. okrajna glavarstva in potrdila c. k. deželna oblastva, je zaradi svinjske kuge prepovedano uvažati prašiče iz okraja Samobor, velika županija Zagreb, in iz županijskega sodišča Višó, velika županija Marmaroš na Ogrskem, v tostransko ozemlje.

Razveljavljene pa so prepovedi, vsled katerih je bilo prepovedano uvažati prašiče iz županijskih sodišč

Kapošvar (velika županija Šopronj) na Ogrskem in iz okrajev Koprivnica z všteto istoimensko mestno občino (velika županija Belovar-Križevci) in Ludbreg (velika županija Varaždin) na Hrvaško-Slavonskem.

Prepovedi, vsled katere se v zmislu obstoječega dogovora po članu I, odstavek 2, ministrskega ukaza z dne 22. septembra 1899. (drž. zakon št. 179) do 40. dneva po popolnem prenehanju kuge ne smejo uvažati prašiči iz občin Drnje (okraj Koprivnica), ki je bila okužena s svinjsko kugo, in iz nje sosednjih občin, se ne dotika razveljavljanje zoper omenjene občine izdanih prepovedi.

Konečno se omenja, da po uradnem naznanilu v občini Pusta-Zamor, županijsko sodišče Val, velika županija Fejér na Ogrskem, ki je bila s tukajšnjim razglasom z dne 20. jan. 1901., št. 1515 (Wiener Zeitung iz istega dne št. 17.) navedena med tistimi občinami, ki so okužene s kugo v gobcu in v parkljih, dejansko ni te kuge, in da zategadelj odpade prometna prepoved glede te občine in nje sosednjih občin v zmislu člena I. zgoraj navedenega ministrskega ukaza.

To se dodatno k tuuradnima razglasoma z dne 21. in 28. jan. 1901, št. 1369 in 1733, oziroma k razglasoma c. k. ministrstva za notranje stvari z dne 20. in 26. januarja t. l., št. 1515 in 2433, daje na znanje.

Predstojee odredbe stopijo takoj v veljavnost.

(Laibacher Zeitung.)

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 14.: J. Škr. P. St. pri R. V naši vasi imamo občinsko pašo, kjer se po letu pase do 200 glav. Stroški za pašo so veliki, ker je treba vzdržavati pastirja in dva pomagača, priredke pri živini pa jako pičel, da je žival manj vredna v jeseni kot pa spomladi, kajti rast trav je jako slabotna in se ne skrbi za nikako zboljšanje, poleg tega pa tudi živina trpi žejo, ker primanjkuje vode. Ali mi more soseskin predstojnik dovoliti lastno pašo, katero bi mogel zboljšati in z zadostno vodo preskrbeti in ako sem še obvezan doklade k občinim stroškom za pašo vlagati.

Odgovor 14.: Občinski pašniki so last občine in se jih posamezni po-

sestniki ne smejo za svoje posestvo prisvojiti. Ako uvidi občinski odbor, da je v prid občnega gospodarstva, tudi lahko pašnike med davkoplačevalce istega okolišča razdeli, toda deželni odbor mora ta sklep potrditi. V velikih krajih bi bilo sploh želeli, da bi se take senožeti med posestnike razdelile, ker bi se gotovo bolje oskrbovale in bi donšale boljše dohodke. Občinski pašniki se navadno nič ne oskrbujejo, zato se polagoma zemlja popolnoma izkoristi, ker se ne skrbi zadosti za nadomestitev redilnih močij v gnoju. Kjer se je pred 20 leti dobro prepaslo 200 govedi, mora sedaj taka čreda na istem prostoru stradati, ker sama zemlja ne more iz sebe vedno toliko roditi, kar bi živali potrebovale. Najrodovitneje polje se sčasom spremeni v največjo puščo, ako se ne skrbi redno za gnojitev. Obče je želeli, da bi se taki prostori razdelili med davkoplačevalce, ker s tem bi se občni blagor gotovo povišal.

Vprašanje 15.: J. P. v Šm. p. C. Ali se sme po zimi na zmrzlo zemljo gnojnica voziti?

Odgovor 15.: Gnojnico po zmrzli zemlji škropiti, je vedno odsvetovati, ker se ne more odtekati in radi tega je izguba na amonijaku oziroma dušiku zelo velika. Gnojnica naj se rabi po zimi za polivanje gnojnišč, ker s tem se obogati domači gnoj izdatno na dušiku in kaliju.

Vprašanje 16.: Mlekarna v J. v R. Pri nas podelavamo mleko večjidel v surovo maslo, katero smo 1 leto lahko dobro oddajali. Ker prihaja sedaj iz raznih mlekaren surovo maslo v trgovino, katero je po izjavi trgovcev bolje kot naše, zato si usojamo vprašati, kaj bi bilo vzrok, da naše blago ne odgovarja zahtevam trga?

Odgovor 16.: Natančno pojasnilo dati, kaj bi povzročalo, da Vaše blago ne zadovoljuje trgovcev, je le možno, ako se vidi na lici mesta vse delo. Slabeje maslo se dobi, ako se ne pusti smetana vsaj pol dne zoriti. Pinjenje naj traja 30—45 minut, kajti prehitro ali predolgo vrtenje povzroča slabo blago. Stiskanje naj se vrši toliko časa, da postane surovo maslo suho. Bolje je dvakrat za kratko dobo v presledkih par ur stiskati, nego enkrat dalje časa. Najbolje blago se dobi, ako se ima pripravo za pasteriziranje, kjer se greje $\frac{1}{4}$ ure mleko na 68—70°C in potem se ohladi kolikor možno nizko do 4—6°C smetana, pri tem se umore vse glivice, ki povzročajo slab okus, razun tega se pa tudi popolnoma odpravi hlevski duh.

Vprašanje 17.: F. K. v R. Ali se dobe pri „Gosp. Zvezi“ zanesljivi dobri otrobje, ali bi mi nasvetovali, kje da jih dobim. Vsako leto je ravno krma radi slabih otrobov kriva, da dobe prasci drisko in mi poginejo.

Odgovor 17.: Imate pri nas vedno na razpolago drobne in debele otrobe, na katere se lahko zanesete, da ne bodo živalim škodovala. Na željo se Vam dajo tudi pregledati, da so prosti vsake slabe primesi.

Vprašanje 18.: J. K. v V. p. L. Imam več plemenih svinj, ki sem jih pustil v istem času oplemeniti. Morebiti bo imela katera malo mladičev, zato jih hočem dati drugej. Kako je moči doječo svinjo na tuje prasce privaditi.

Odgovor 18.: Za povzdigo srednjega kmetijstva je zelo važno, da so se jeli mnogi gospodarji zadnji čas zelo pridno pečati s prešičjo rejo. Puste več svinj za pleme in uredi po možnosti istočasno oplemenitev, da pride pozneje skotitev istodobno. To vedo posebno ceniti gospodinje ali dekle, ki imajo nadzirati skotitev, ker si s tem prihranijo mnogo časa za čuvanje. Iz gospodarskega stališča pa je važna istočasna skotitev, da se ne pusti svinji, ki vrže malo število mladičev, jih dojeti, nego se jej odvzemo in se dajo v krmljenje tujej svinji. Pri tem svinja na teži nič ne zgubi, se hitro zredi in kmalu proda. Da pa svinja tuje prasce pripusti, naj se namažejo oboji z žganjem, kajti duh po njem jo omoti da ne more zvohati in razločevati lastnih od tujih. Prvi čas je vendar treba paziti, da svinja ne zgrabi katerega, ko bi spoznala tuje mladiče.

Vprašanje 19.: J. D. na M. B. Moja kobila ima na gobcu majhne bradavice, s kom naj jih odpravim?

Odgovor 19.: Bradavice najpogosteje opazujemo pri konjih, pri kravah na vimenu in pri psih. Bradavice rasto ali posamezno ali pa nastopajo v velikem številu. Njih velikost je kaj različna. Dočim nekatere ne postanejo večje, ko malo ajdovo zrnje, narasejo druge do velikosti kurjega ali celo gosjega jajca; ta zadnja vrsta bradavic izgleda kakor divje meso kake stare rane, ni s kožo krita, kakor druge manjše. Sedež bradavic je pri konjih navadno okolo gobca, dalje na spodnjem delu vampa (na vampu se nahajajo običajno bradavice največje vrste); pri kravah na vimenu, kjer včasih prav nadležne postajajo; konečno pri psih v gobcu. Razločujemo podolgaste, okrogle in kiju podobne bradavice,

dalje nasajene ali bradavice z recljem in take s široko podlago. Površje bradavic je na zunanji koži navadno suho, razpokano, na žlemljicah pa mokro. Njihova barva je različna, včasih siva, na žlemljicah belkasta kakor izprana. Bradavice so navadno neboleče. Njih rast je mnogolična; nekatere se dolgo časa skoraj nič ne spremenijo, druge zopet hitro rasto in se razprostirajo na vse strani. Včasih se hitro posušijo in odpadejo, to pa posebno v tistih slučajih, kjer so bradavice lahko nasajene; sploh bradavice rade na gotovem kraju zginejo, ter se zopet na drugem mestu iznova pokažejo. Rezanje bradavic samo na sebi njihovo rast zelo pospešuje. Koža okoli bradavic je običajno neizpremenjena. Uzrokov bradavic do sedaj še ne poznamo; izkušnja govori za podedovanje. Opazovali so 3 pokolenja izvrstnega žebca, imenovanega Sanspareille, kateri je bil zelo bradavičast. Skoraj vsi njegovi potomci so bili bradavičasti. Iz tega vzroka bi Vam svetovali Vaše kobile ne za pleme rabiti.

Ozdravljenje je odvisno od jakosti, števila in sedeža bradavic. Najbolj pripravne za zdravljenje so nasajene ali recljaste bradavice. Odpravlja se jih s podvezo. V to svrhu se rabi debela, močna in povoščena nit. Bradavica se od kože oziroma od svoje podlage odtegne in potem prav pri koži močno preveže. V nekoliko dneh bradavica odpade; v nasprotnem slučaju se pa napravi nova podveza. Pri podvezovanju treba paziti, da nit prehitro v kožo ne zareže, kar bi lahko povzročilo nadležno krvavenje. Na mestu, kjer je bradavica odpadla, treba z nežnim galunom „tuširati“, to je: vzame se košček nežnega (kristalizovanega) galuna, se ga malo zmoči in potem na dotičnem mestu, kjer je bradavica odpadla, drgne. To se dela tolika časa, dokler zadnji sledovi bradavice ne zginejo; kake 3—5 minut na dan.

V tistih slučajih, kjer ima bradavica širšo podlago, da je torej ni mogoče podvezati, je najboljšo sredstvo nož in razbeljeno železo. Bradavica se prav na dnu odreže in potem z razbeljenim železom zge.

Ako je pa bradavica na tako široki podlagi, da bi jo bilo tudi žgati nemogoče — ker bi vsled rezanja prevelika rana nastala — priporočajo z uspehom umivanje in večkratno izpiranje dotičnega mesta z močno (koncentrirano) galunovo raztoplino. Za raztoplino rabimo žgan galun. Nikakor ne škoduje, ako se tej raztoplini

pridene še košček modrega vitriola (bakreni vitriol), katerega je povsodi lahko dobili.

Opisali smo Vam najglavnejše o bradavicah. Spoznali boste torej lahko, kateri način zdravljenja bo pri Vaši kobilici najupestnejši. Uspeha morda v prvem času ne boste takoj dosegli do cela, gotovo pa zboljšanje.

Vprašanje 20: A. Sin. v R. Imam 1 leto starega junca, bolnega 7 mesecev; bil je prav lepo rejen in ker se je bolj v mrzlem pasel, je hujšati začel, krmo ima dobro, žre še rad, liže še vedno, blato trdo, pogled bolj mežeč in moker.

Odgovor 20: Iz podatkov, katere ste nam poslali, nikakor ni mogoče razvideti prave bolezni Vaše živali. Pišete, da je 1 letni junec že 7 mesecev bolan, posebno iz tega zadnjega vzroka Vam je težko svetovati. Bolezen je že zastarana; veliko vprašanje je, če se sploh kako zdravljenje izplača.

Poskusite za sedaj to-le:

Dajte juncu 3 dni zaporedoma na tešče 250 gramov glauberjeve soli in 20 gramov stolčenih encijanovih korenin. Pijača naj bo čista in postana voda, toda ne preveč napajati! Suho krmo za 2 dni ustavite ter krmite z repo, peso in krompirjem. Ako postane blato mokro in driskavo, pokladajte suho in zdravo seno. Prosimo poročila.

Vprašanje 21: Kons. društvo v R. Imamo kobilico, ki je nadušljiva; ali je kako sredstvo za odpravljanje bolezni ali jo pa vsaj zmanjšati?

Odgovor 21: Odgovor čitajte v razpravi pod naslovom „Naduha“ današnjega lista.

Franz Heinricher, Škofjaloka (kolodvor) prodaja vsake vrste krompirja za seme po najnižjih cenah. Točna postrežba. 107 (3—1)

Mlada drevesca prodaja Valentin Porenta v Pevni pri Škofji Loki. 107 (3—1)
Hruške čez 2 m visoke, lepe, komad 70 h » 2 m ali malo manj » 50 »
Jabolka čez 2 m » 60 »
» 2 m ali manj » 40 »
na postajo Škofjaloka postavljene, Manj ko 10 drevesc se ne pošilja.

20 hl. izvrstnega terana ima za prodati Karol Perinčič, duh. Pliskavica-Kormin. 106 (3—1)

Posestvo na prodaj na Pivki pri Naklem z priročnim poslopjem ob cesti. Pojasnila daje Janez Jenko na Pivki pošta Naklo pri Kranju. 108 (3—1)

Tko želi, da svojo obitelj oskrbi pravim i naravskim dalmatinskim vinom, neka se obrati na podpisane Juraj Gamulin, Jelsa — otok Hvar, Dalmacija.

Hranilnica in posojilnica v Marezigah pri Kopru

ima mnogo pristnega črnega vina liter od 18 do 24 kr. in Refoška liter od 25 do 35 kr., prosto postaja Trst ter vabi konsumente za nakup.

Najboljše seme pravega kašelskega zelja, katero naredi lepe trde glave in rodi v vsaki zemlji. 30 g za 1 K, čez 1/2 kg 50% popusta prodaja Ig. Mercina v Zg. Kašlju, pošta Zalog. (99) 6—2

Štefan Habe, posestnik na Gočah nad Vipavo ima 4 hektolitre pristnega, prav finega, domačega tropinskega žganja na prodaj. Cena po dogovoru. (101) 3—2

Kmetijska zadruga v Št. Ilju pri Velenju

prideluje že čez pol leta prav fino surovo maslo. Ker še stalnih odjemalcev nima, priporočamo isto prav toplo da se odjemalci zglase. — Podpirajmo slovenska podjetja, posebno vbozega kmeta.

Pri svojem mlinskem posestvu imam **praseta za plemo**

kakor tudi **svinje** prave Jorkširske pasme, vsake starosti za prodati. Ravno tam sta tudi 2 osla po ceni za oddati. Ant. Jurca, Ptuj. (100) 2—2

Priporoč. se: Vzajemna zavarovalnica proti požarnim škodam in poškodbi zvonov. Edini domači zavod te stroke: Ljubljana, Medjatova hiša.

900 lepih hrastov ima na prodaj Janez Perko na Kurinju p. Zagradec — Fužine. Vozilo bi se na postajo Dobropolje ali Zaličina. Pošteni kupci se vabijo.

60.000 Kron znaša glavni dobiček invalidske zahvalne loterije, kateri bode po 20% odbitku v gotovem denarju izplačan. Častite bravce „Nar. Gosp.“ opozarjamo s tem, da bode žrebanje nepreklicno 23. marca 1901.

Posestvo v Trnovcu

pri Sevnici, približno 60 oralov z velikim vinogradom se prodaja, eventuelno tudi brez vinograda.

Anton Kunšek, Planina pri Sevnici.

Lepega pramastega žrebčka

9 mesecev starega ima na prodaj Matija Vidmar v Št. Jurji pri Kranju. Zelo prijazna žival. Odda ga, ker mu manjka prostora. (98) 3—3

Kmetijsko društvo v Vipavi

ima na prodaj

cepljene trte

na ameriški podlagi Portalis požlahtnjene kraljevine, ital. rizling, španjol, pinelo in ru-landec po 14 vinarjev komad,

Pozor gg. gostilničarji in zasebniki!

V vasi Kašerga, pošta Trviž pri Pazinu, je mnogo zdravega vina, cena od 16 do 20 kr. liter. — Josip Goljan, župnik.

Kmetijsko društvo v Gorjah pri Bledu na Gorenjskem

ima na prodaj železne izdelke kakor: sekire, krampe, capine, lopate, živinske zvonce prav lične in dr.

Kmetijsko društvo v Vipavi

oskrbuje svojim članom:

- 1.) Vse potrebščine za vinogradništvo: žveplo, galico, gumico, škropilnice, cepilno orodje, orodje in stroje za kmetijstvo, dalje vsakovrstna semena in umetna gnojila.
- 2.) Pridelke t. j. vino kolikor možno razprodaja ter vabi p. n. kupce v nakup vina, ter opozarja na izpremenjeni razglas med inserati.

Trgovina in obrt.

Trgovina.

O reklamaciji preplačane voznine na železnicah.

Da se ustreže vedno množičim se tožbam strank o pomotoma zaračunjeni voznini pri železničnem prometu, izdale so avstrijske, ogrske in bosansko-hercegovinske železnične uprave nove naredbe, koje ugođe brezdvomno zahtevam strank.

Dotična prenarodba železniškega opravilnika določa sledeče:

1. Preplačana voznina v prid strankam, pri brzovoznem in tovrnem blagu, nastala vsled krivega poštovanja in pomnoževanja, pomotoma uporabljenega tarifa ali uporabe tarifa na podlagi napačne teže, naznaniti ima se takoj po pregledu računov postajam.

2. Postaje so obvezane, obvestiti upravičence nemudoma na stroške železnice.

3. Preplačila pripoznajo se od strani železnice šele tedaj, ako stranka po dokazilnih listinah dokaže, da je v istini preveč plačala. Dokazilnim listinam smatra železnica pri pristojbinah plačanih pri oddaji blaga izvirni prejemni list, oziroma duplikat voznega lista in po razsodbi železnične uprave tudi vozni list v originalu; zad-

njega zahteva železnica brezizjemno pri nefrankovanih pristojbinah.

Straka, koja nima navedenih listin, izgubi vsakojo pravico na povračilo.

4. Preplačila, o kojih obveste se upravičenci, izplača železnica takoj; dokazilne listine pridrži si pa ista do časa, da dotično ravnateljstvo reklamacijo pregleda in uknjiži.

5. Priporoča se strankam, ako mislijo, da so na pristojbinah preveč plačale, naj takoj predlože v točki 3 navedene dokazilne listine dotični postaji, koder je bila vozina plačana in naj istotam reklamujejo preplačano svoto, kajti reklamacije, vložene pri ravnateljstvu zakasne se neizogibno radi administrativnega in kontrolnega postopanja.

6. Postaje zamorejo preplačila povrniti pri direktno tarifiranih pošiljkatih za celo progo, pri nedirektno odpravljenih pošiljkatih pa samo za prvo progo, ako so pristojbine frankovane in za zadnji del proge, ako so pristojbine nefrankovane.

7. Tirjatve povračila preplačil, koje ne izvirajo iz vzrokov, navedenih v prvi točki preuredbe, vložiti so i nadalje pri kompetentnih ravnateljstvih.

8. Da se reklamacije preplačil po možnosti odpravijo, naj stranke v svojo lastno korist upoštevajo sledeče:

- a) Vsebina in teža pošiljatve naj se na voznih listkih natanko zabilježi,
- b) pri zabilježenju blaga v voznem listu naziva naj stranka isto edino le po besedilu, koje se nahaja v železničnih tarifih,
- c) pri oddaji blaga več vrst na jeden vozni list, zabilježi naj se vsakoja vrsta za se.
- d) stanovanje odpošiljatelja in prejemnika napisati je natanjko,
- e) pri reklamaciji preplačila, katera se opira na druge in ne

v prvi točki navedene vzroke, omeniti je določbe in tarife, na podlagi kojih so se pristojbine baje nepravno preračunale in navesti je številkami svota, koja se ima povrniti.

9. Da se reklamacije tem hitreje rešijo, opominjajo se stranke, da, kedar vozne liste predlože, vrede iste po času in po legi postaj, kolikor seveda možno. Reklamacije, v katerih se zahteva pregled pristojbin, ne da bi stranka natanjko dokazala pravice do tirjatve, bodo se odklonile.

10. Pravico do vložitve za preplačane voznine ima odpošiljatelj blaga, ako je isti pri oddaji pristojbine plačal in prejemnik, ako so bile pristojbine nefrankovane. Reklamacijam za povrnitev voznine, katere se po družih osebah vložje, morajo biti priložene za vsak poseben slučaj, posebne, od upravičenca podpisane na posebnih polah napisane, pravilno kolekovane izkaznice. (Odstopnica, pooblastilo, trgovska nakaznica, trgovska naznanilnica).

Pooblastila morajo biti kolekovana s kolekom 1 K.

Odstopnice so kolekovati po vrednosti povračila in lestvici II.

Porazumnice v obliki trgovskih naznanilnic imajo se kolekovati, kakor trgovske nakaznice po nakazani svoti in lestvici I.

Navedene nakaznice si železnica po rešeni reklamaciji obdrži.

O besedilu izkaznic navesti je oddajno in prejemno postajo, število voznega lista, dan in leto pošiljatve.

11. Strankam se osobito priporoča, da vložje izkaznice ob enem z reklamacijo.

O b r t.

Obrtni kongres na Dunaju.

Obrtni kongres, od katerega so obrtniki pričakovali mnogo dobrega, končal se je brez vsacega uspeha. Kakor kažejo vsa poročila,

ni tega brezuspešnega konca zakrivil nihče drug, kot prireditelji in sklicatelji sami, ki so zanesli svoje strankarske težnje na kongres, ki bi imel biti strogo strokoven in stvaren. Stvarne debate zaradi tega ni bilo in vsa poročila so bila površna, v naglici skrpana, zatorej brez pomena. Edinosti ni bilo nikake, zatorej bode shod povse brez uspeha.

V sledečem priobčujemo kratko poročilo o tem ponesrečenem shodu:

V nedeljo, dne 17. t. m. pričel je zborovati takozvani „neodvisni obrtni kongres“. Osnoval se je v ta namen nek odbor, obstoječ iz ljudi, kateri vse drugo zasledujejo, nego obrtno vprašanje.

V soboto zvečer zbralo se je na pozdravnem večeru kakih 50 delegatov iz raznih kronovin. Kranjska je bila zastopana po 10 delegatih. Presenetilo je, ko je odbornik pripravljalnega odbora pozdravil udeležence, a ob enem povedal, da sta se samo dve dunajski zadruzi odzvali povabilu, vse druge sklicateljem ne zaupajo. Govorilo se je mnogo, a nič stvarnega. Nekako glavo majoč so odšli delegatje.

V nedelje okolu polu 10. ure dopoludne otvoril je g. Derschatta, predsednik pripravljalnega odbora, zborovanje, pozdravil došle, posebno zastopnika ministerstva g. dr. Stetterja in svetnika obrtne in trgovinske zbornice g. Adlerja. Izvolilo se je predsedstvo.

Prvi poročevalec gosp. Derschatta, govoril je o spremembi obrtnega reda o skušnji sposobnosti, združnem življenju i. t. d. Govoril je veliko, a malo povedal. Konkretnega predloga ni stavil nobenega, prijemal je razne osebe, ki so na čelu zadnjega združnega sestanka in so sploh voditelji dunajskih obrtnikov. Sledilo mu je 20 govornikov, kateri so mlatili prazno slamo, naštevati stare fraze. Zborovalo se je štiri ure, toda predloga še ni bilo nobenega.

Govoril je nato gosp. Kregar iz Ljubljane, naglašajoč, da se je poudarjala svoboda govora. Mislili smo v provinciji, dejal je govornik, da se današnji takozvani neodvisni obrtni kongres vrši v dogovoru z vsemi dunajskimi zadrugami, a odzvali sta se mu samo dve, družih ni. Mislili smo, da je tudi list „Centralgenossenschaftsblatt“, organ zadrug, a kakor vidimo, je za tem listom samo par gospodov in urednik. Vidi se, da hočejo ti gospodje samo za svoj list delati reklamo. Oglejmo si program. Niti pravilno nemško ni sestavljen, dalje so v njem navadne stvari, katere smo že velikokrat slišali, pozitivnega ne opazimo nič. Dunajske zadruge se ravno niso hotle udeležiti, ker so prepričane, da ne bo nič iz tega sestanka. Delegate iz drugih kronovin se je s tem sestankom vleklo za nos.

Večina delegatov je pritrjevala govorniku in izjavljala, da je imel prav. Izjavila je, da se v ponedeljek, ko se sestanek nadaljuje, sestanka več ne udeleži.

Slovenec g. Terček iz Metlike je tudi govoril, da shod ne bo imel nobenega rezultata. Egler iz Dunaja je predlagal tri resolucije, katere predsednik niti na glasovanje ni dal.

Eder iz Kindberga zahteval je, da naj shod pristopi sklepom

opavskega obrtnega shoda, toda našel je odločen odpor, ker opavski shod ni bil strokoven, ampak izključno politično strankarsk, ker so ga sklicali in vodili pristaši nemškoliberalne politične stranke, zato je Ederjevega predloga obrtniki niso odobrili.

Zborovanje v nedeljo ni imelo nobenega vspeha. Predsednik je povabil delegate za kratek sestanek in prosil, naj nekateri gospodje izdelajo resolucije. Torej je pripravljalni odbor povabil odposlance iz kronovin, naj ti izdelajo ves material, kateri je potreben za tak shod! Nekateri so res šli, drugi so se šalili.

V ponedeljek pričelo se je zborovanje okrog polu 11. ure. Govorilo se je tudi, da mislijo predložiti opavski obrtni program, a se niso upali na dan.

Poročevalci so z neko posebno hitrostjo poročali.

Precejšnja kontroverza nastala je med predsednikom in obrtnim nadzornikom gospodom Adlerjem, zakaj se dunajske zadruge niso udeležile kongresa. Faktum je, da so dunajske zadruge sklenile, ne udeležiti se tega kongresa. Delegat Kregar je podal sledečo izjavo: Letošnje leto se bo vršil vseslovenski in hrvatski obrtni shod v Ljubljani; poskusili bomo slo-

venske obrtnike organizirati v zadruge (občno pritrjevanje, predsednik kliče: dobro!), vendar bo na stališču obrtnega sestanka dunajskih zadrug, kateri se je vršil leta 1899. K vam ne bomo pristopili, pač pa k dunajski zavezi, katera že obstoji in katera je izvrstno organizovana. Današnjemu sestanku ne pripisujem nobenega pomena, mlatilo se je veliko prazne slame, stvarnega, novega nimamo nič. Resolucije so se sprejele.

Nekateri udeleženci nastopili in govorili so popolnoma v duhu Schönererja in Wolfa, in tako tlačili v razprave politiko.

Tako se je završil ta takozvani „neodvisni obrtni kongres“. Kak razloček med njim in sestankom, ki se je vršil leta 1899, katerega je sklicala dunajska zaveza obrtnih zadrug! Na sestanku l. 1899 je bilo 1220 delegatov samo iz kronovin, dočim je bilo pretečeni ponedeljek samo še okrog 50, drugi so se že v nedeljo odpeljali. L. 1899 je bilo na shodu veliko drž. poslancev, zastopnikov ministerstva itd., na letošnjem sestanku pa nič takega. Kratko povedano: Neodvisni obrtni kongres, ki se jo dne 17. t. m. na Dunaju, je bil navaden konfuzen shod.

ZADRUGA

Zadružništvo na Niževavstrijskem.

Posojilnice.

Z dnem 13. decembra 1900 delovalo je na Niževavstrijskem 477 posojilnic, ustanovljali so takrat 4 nove. Revizija se je izvršila v letu 1900 pri 358 posojilnicah.

2. Kmetijske zadruge.

Koncem leta 1900 bilo je skupaj 56 kmetijskih zadrug na Niževavstrijskem. Od teh je bilo 23 za-

družnih skladišč, 25 mlekarških zadrug, 3 vinarske zadruge, 2 nakupni in prodajalni ter 2 mlinarski zadrugi in 1 sadjarska zadruga.

3. Zveze.

Posojilnice so združene v zvezi: „Niževavstrijska osrednja zadružna blagajna“, kmetijske zadruge razun vinarskih in mlekarških v „Zvezi kmetijskih zadrug na Niževavstrijskem“, vinarske zadruge v „Niževavstrijski vinarni“ in mle-

karske v „Niževavstrijski mlekarjni“. Skupaj imajo torej na Niževavstrijskem 4 zveze.

Važna pravica posojilnic.

Iz Ptuja se poroča „Slovenec“: Lanskega leta je finančna oblast tirjala od posojilnice, da se jej naznani, če ima posestnica A. B. kaj denarja na obresti naloženega in koliko. Da ne izda tajnosti, se je ravnateljstvo zoper to naročilo fi-

nančne oblasti pritožilo, trdeč, da je zahteva neopravičena, protipostavna, da ravnateljstvo take tajnosti izdati ne sme, če tudi zahteva finančna oblast naznanilo le radi obdačenja dotične osebe. Na to pritožbo smo dobili danes sledečo rešitev: „C. k. okrajno glavarstvo v Ptui dne 13. februarja 1901, št. 1014 dač. odb. P. n. vodstvo hranilnega in posojilnega društva v Ptui. Vsled naredbe c. k. finančnega ministerstva z dne 31. januarja 1901, šte. 46.483, ukazalo je dež. finančno ravnateljstvo v Gradcu z odlokom z dne 9. febr. 1901, št. 4519, umakniti nemudoma tukajuradni poziv z dne 9. maja 1900, št. 550, glede izjave o hranilnih vlogah neke A. B., ker so določila čl. 6., l. 2, odstavek 2. izvrševalnih naredb za vloge pri zadržgah in pri posojilnicah merodajne. O tem se obvesti slavno vodstvo z ozirom na pritožbo z dne 8. julija 1900. C. k. okrajni glavar.“ Iz tega sledi, da finančna oblast nima pravice tirjati, da se njej zavoljo obdačenja naznani, kdo ima pri denarnem zavodu denar naložen in koliko, če tudi bi taka oseba imela denar prav na svoje ime naložen.

Denarni promet hranilnic in posojilnic

v mesecu novembru 1900:

Hranilnica in posojilnica v Št. Petru na Notranjskem. Prejemki 8165 K 06 h, izdatki 5961 K 46 h, denarni promet 14126 K 52 h, prejete hranilne vloge 1777 K 75 h, izplačane hranilne vloge 1441 K 98 h, dana posojila 4420 K, vrnena posojila 2928 K.

v mesecu decembru 1900:

Hranilnica in posojilnica v Frankolovem: Prejemki 6342 K 26 h, izdatki 5178 K 36 h, denarni promet 11502 K 62 h, prejete hranilne vloge 49 K, izplačane hranilne vloge 470 K, dana posojila 4390 K, vrnena posojila 3300 K.

Hranilnica in posojilnica v Št. Petru na Notranjskem: Prejemki 14422 K 91 h, izdatki 12025 K 25 h, denarni promet 26448 K 16 h, prejete hranilne vloge 3418 K, izplačane hranilne vloge 5887 K 62 h, dana posojila 2340 K, vrnena posojila 1190 K.

Hranilnica in posojilnica v Tomaji: Prejemki 2096 K 33 h, izdatki 880 K 40 h, denarni promet 2976 K 73 h, prejete hranilne vloge 720 K, izplačane hranilne vloge 130 K, vrnena posojila 220 K.

V mesecu januarju 1901:

Hranilnica in posojilnica v Frankolovem: Prejemki 1749 K 33 h, izdatki 1344 K, 18 h, denarni promet 3093 K 61 h, prejete hranilne vloge 296 K, izplačane hranilne vloge 242 K 18 h, dana posojila 1100 K, vrnena posojila 194 K.

Hranilnica in posojilnica na Igu: Prejemki 7847 K 03 h, izdatki 4955 K, denarni promet 12802 K 64 h, prejete hranilne vloge 4512 K 84 h, izplačane hranilne vloge 340 K, dana posojila 4580 K, vrnena posojila 660 K.

Hranilnica in posojilnica v Planini: Prejemki 2180 K 22 h, izdatki 1604 K 40 h, denarni promet 3784 K 62 h, prejete hranilne vloge 1400 K, dana posojila 600 K.

Hranilnica in posojilnica v Metliki: Prejemki 13179 K 24 h, izdatki 10019 K 95 h, denarni promet 23199 K 19 h, prejete hranilne vloge 6972 K 84 h, izplačane hranilne vloge 5684 K 40 h, dana posojila 3660 K, vrnena posojila 410 K.

Hranilnica in posojilnica v Gorjah: Prejemki 12745 K 88 h, izdatki 9518 K 78 h, denarni promet 22264 K 66 h, prejete hranilne vloge 4604 K 69 h, izplačane hranilne vloge 3974 K 78 h, dana posojila 3520 K, vrnena posojila 954 K.

Hranilnica in posojilnica v Sv. Jurju ob južni železnici: Prejemki 1824 K 34 h, izdatki 1348 K 90 h, denarni promet 3173 K 24 h, prejete hranilne vloge 1591 K, dana posojila 1240 K.

Hranilnica in posojilnica v Črnem vrhu: Prejemki 6362 K 11 h, izdatki 6095 K 41 h, denarni promet 12457 K 52 h, prejete hranilne vloge 2922 K 56 h, izplačane hranilne vloge 2528 K 09 h, dana posojila 640 K, vrnena posojila 517 K 56 h.

Hranilnica in posojilnica za farno občino Kamnje: Prejemki 1400 K 72 h, izdatki 787K 59 h, denarni promet 2188 K 31 h, prejete hranilne vloge 614 K, dana posojila 240 K, vrnena posojila 430 K.

Hranilnica in posojilnica v Kranjski gori: Prejemki 10880 K 77 h, izdatki 8777 K 58 h, denarni promet 19658 K 35 h, prejete

hranilne vloge 7283 K 10 h, izplačane hranilne vloge 7259 K 70 h, dana posojila 1500 K, vrnena posojila 1045 K 29 h.

Hranilnica in posojilnica v Marezigah: Prejemki 3393 K 04 h, izdatki 1774 K 62 h, denarni promet 5167 K 66 h, prejete hranilne vloge 108 K, dana posojila 1650 K.

Hranilnica in posojilnica v Št. Petru na Notranjskem: Prejemki 14725 K 60 h, izdatki 9470 K 53 h, denarni promet 24196 K 13 h, prejete hranilne vloge 6836 K 60 h, izplačane hranilne vloge 1262 K 25 h, dana posojila 2084 K, vrnena posojila 4877 K.

Hranilnica in posojilnica v Tomaji: Prejemki 3626 K 06 h, izdatki 3322 K 71 h, denarni promet 6948 K 77 h, prejete hranilne vloge 1400 K, izplačane hranilne vloge 219 K 66 h, dana posojila 700 K, vrnena posojila 560 K.

Tržne cene 22. februarja t. l.

Na trgu v Kranju

za 100 kg

za pšenico	K 15.—
„ rž	14.50
„ ječmen	K 14.—
„ oves	12.50
„ ajdo	13.—

Na trgu v Ptui

za 100 kg

za pšenico	K —.—, K 14.—
„ rž	13.—
„ ječmen	13.—
„ oves	13.—
„ turšico	12.—
„ krompir	4.20
„ seno la	4.40

Na trgu v Gorici

za 100 kg

za ječmen	K 21.—
„ oves	13.—
„ turšico	12.80
„ krompir	11.—
„ seno	2.90

Na trgu v Celovcu

za 100 kg

za pšenico	K 16.—
„ rž	16.—
„ ječmen	13.40
„ oves	13.—
„ turšico	13.—

Na trgu v Velikovem

za 100 kg

za pšenico	K 16.—
„ rž	16.—
„ ječmen	13.—
„ oves	12.80
„ turšico	12.80

Patentovane sprave za žveplanje trt
jednostavno i duplo delajoč

SKROPILNICE PROTI PERONOSPORI

TER VSE POTREBNE

VSAKOVRSNE POLJEDELSKE I VIPOGRADARSKE STROJE

prodaja v najboljši izvršitvi,

JG. HELLER NA DUNOJU

II. Praterstrasse 49

Zastopniki se iščejo! Ceniki brezplačno.

Ing. Matheo Quinz, Dunaj

III/2 Obere Weissgerberstr. 14.

Glavni zastop

Henrik Lanz

Mannheim

Patentovani

posnemalnik za mleko.

Garantovano

najvišja pridobitev smetane.

Preprodajalcem ugodne pogoje.

(103) 6—1

Pozor! Gospodarji!

„Gloria“ redilna krma za konje, zabranjuje bolezn, vzdrži konje močno in iskro.
 „Gloria“ začimba krma za govedo, pospešuje prebavljanje, čisti kri, zboljšuje in množi mleko.
 „Gloria“ prašek za žrtje in pitanje svinj, povzročuje, da svinje rade jedo, da se nabira meso in mast.
 „Gloria“ mlekarški prašek za krave, pospešuje izločenje mleka in odstranjuje napake mleka. — 1 veliki zavitek velja K 1-20, mali K 0-70, 5 kg v zavitku za poskus po pošti K 5-— poslano z Dunaja.
 Barteljevo klajno apno, neobhodno potreben dodatek h krmi za mlado, molzno in brejo živino, v slučaju, da živina liže, da ima kosine bolezni itd. 5 kg za poskus K 2-—, 100 kg K 22-— z Dunaja.
 Rusko patentovano mazilo za usnje po pol kg K 1-10, 1 kg K 2-—, 5 kg K 8-—.
 Štedilni kolomaz, najfinjša kakovost, 5 kg K 1-40, 100 kg K 24-—.

Navodilo brezplačno.

Miha Barthel & drug. Dunaj X.

(75) 24-10 Občuje se slovenski.

C. kr. priv.

pred ognjem in tatovi varne

blagajne

prodaja najceneje dobro znana tovarna blagajnic

M. Adlersflügel

založnik Raiffeisnovih posojilnic

Dunaj, I., Franz Josephs-Quai št. 13.

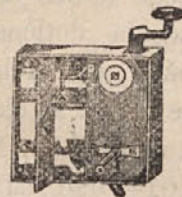
(95) 24-4

Lechner & Jungl v Gradcu

Sporr-ulica št. 1 in 11.

Zalogá na veliko

okov za stavbe, železnih cevi, različnega orodja, okov za pohištvo i. t. d.

Tovarniška zalogá barv, firneža, laka

Najcenejši dohodni izvirak. — Ceniki s podobami na (74) 12-5 zahtevno brezplačno.

Dopisi v hrvatskem ali slovenskem jeziku.

Šivalne stroje

priznana najboljšega izdelka za družine in obrtnike

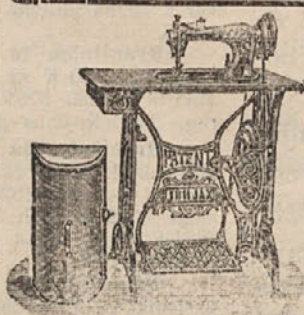
priporoča tovarniška zalogá

šivalnih strojev

IVAN JAX

v Ljubljani

Dunajska cesta št. 17.

(89) 12-4

Nj. svetost papež Leon XIII.

sporočili so po svojem zdravniku prof. dr. Laponiju gospodu lekarnarju Gabr. Piccoliju v Ljubljani pristrčno zahvalo za doposlane Jim stekleničice

tinkture za želodec

in imenovali „Dvornim založnikom Nj. svetosti“.

Imenovani zdravnik ter tudi mnogi drugi sloviti profesorji in doktorji priporočajo bolehalim G. Piccolijevo

želodčno tinkturo

katera krepi želodec, pospešuje slast, pospešuje prebavljanje in telesno odprtje.

Naročila vsprejema proti povzetju in točno izvršuje G. Piccoli, lekarnar „pri angelu“ v Ljubljani, na Dunajski cesti.

Tinktura za želodec pošilja izdelovatelj v skatljah po 12 in več stekleničic. — Poštino mora plačati p. n. naročnik.

Žrebanje nepreklicno

23. marca 1901.

Glavni dobitnik

Kron **60.000**

vrednosti

v gotovini z 20% odbitkom.

Invalidske zahvalne srečke

á 1 Krono.

priporoča :

J. C. Mayer

v Ljubljani.

Podpisani priporoča velečastiti duhovščini, kakor slavnemu občinstvu

čebelno-voščene sveče

za cerkev, procesije in pogrebe, gospodom trgovcem voščene zavitke, kakor

med

za prodajo v škafih po 15, 20, 40 kg težkih prav po ceni. Za čebelarje izvrstni garantiran pitaneč v skatljah po 5 kg á kg 60 kr., skatlja 30 kr., pošilja se po pošti proti povzetju ali predplačilu. Dobiva se med v satovji in pitaneč v škafih po 20-40 kg prav po ceni.

Za birmo, Božič, Miklavža i. t. d. prodaja se raznovrstna medenina na debelo in drobno. Prodaja se tudi brinje, brinjevec liter gld 1-20, medeno žganje liter 1 gld. lastni izdelek.

Kupuje se tudi vsaki čas med v panjih, sodčkih, kakor tudi vosek in suho satovje, po kolikor mogoče visoki ceni.

Za obila naročila se toplo priporoča in zagotavlja točno in pošteno postreči

OROSLAV DOLENEC,

svečar in lečar, trgovina z medom i voskom, Ljubljana, Wolfve ulice št. 10.

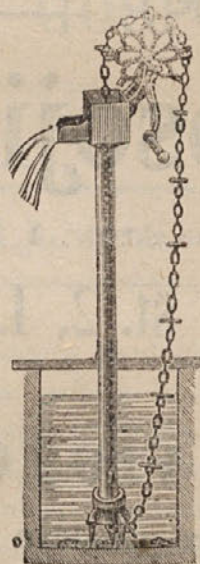
(79) 12-8

Ako se nočeš pri vsakem izpumpanju
gnojnice **jeziti,**
tedaj si kupi

Klementovo
pumpo na verige,

katera prekosí po svoji čudo-
vito veliki izvršitvi in trajnosti
vse druge pumpe. Ta ne ob-
stoji niti iz dil ali zaklopk, niti
iz usnjatih cevij. (90) 24—4

Nemogoče je sploh, da
bi se zamašila, zamrznila
ali polomila; veliko posest-
nikov ne izda pri 20letni upo-
rabi niti vinarja za popravo.
Nad 3000 jih je v rabi; več
sto pohval o njih nam je došlo.
Razpošiljam to pumpo na 6te-
denski poskus; ako bi bila pa
ta nerabljiva, vzamem jo brez
vsake odškodnine nazaj.

Josip Klement,

tovarna strojev v Hrobeih-Roudnici ob/L.

Zaloga in kletarstvo
na Glincah št. 20
pri Ljubljani
na lastnem posestvu.

Slov. vinogradniško društvo

v Ljubljani

registrovana zadruga z omejeno zavezo
priporoča svojo veliko zalogo

pristnih domačih vin

starih in novih

iz Dolenjske, Štajarske, Ijste, Vipave in Goriške.

Vino je deloma doma prešano, isto oddaje
se v sodih in fino vino v steklenicah.

(94) 24—4

Na zahtevo pošiljajo se uzorci brezplačno.

Centrala za nakup in prodajo!

Gospodarska Zveza

v Ljubljani

posreduje svojim članom

nakup vsakovrstnih kmetijskih potrebščin, kakor umetnih
gnojil, modre galice, žvepla; raznih poljedelskih strojev, vsako-
vrstnih semen; koruze, moke, otrobov itd. po najnižjih cenah;

prodajo vse vrste kmetijskih pridelkov itd. ter ima v zalogi
vse tiskovine za raiffeisenske hranilnice in posojilnice, katerim
preskrbi po znižani ceni tudi železne blagajne, varne proti požaru in vlomu.

Posredovalnica za Zvezine trgovce!

 Najboljša in najsigurnejša

Stanje hranilnih vlog 30. sept. 1900:
nad 5 milij. K

prilika
za
štedenje!

Denarni promet v devetih mesecih
nad 17 milij. K

Ljudska posojilnica

preje: Gradišče štev. 1

sedaj: Kongresni trg št. 2, I. nadstr.

sprejema

hranilne vloge

vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan in jih obrestuje po

 4 $\frac{1}{2}$ %

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsacih vloženih 100 gld.
čistih 4 gld. 50 kr. na leto.

Stanje hranilnih vlog 30. sept. 1900:
5,853.620 K 97 h

Promet v 9 mesecih od 1. jan. do 30. sept. 1900:
17,740.643 K 16 h

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje
kaj prekinilo.

Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dne 1. oktobra 1900.

Dr. Ivan Šusteršič,
predsednik.

Josip Šiška,
knezoškofjski kancelar,
podpredsednik.

Odborniki:

Anton Belec,
posestnik, podjetnik in trgovec
v Št. Vidu nad Ljubljano.

Dr. Andrej Karlin,
stolni kanonik v Ljubljani.

Dr. Viljem Schweitzer,
odvet. koncipijent v Ljubljani.

Josip Jarc
veleposestnik v Medvodah.

Karol Kauschegg,
veleposestnik v Ljubljani.

Gregor Štibar,
župnik na Rudniku.

Frančišek Leskovic
zasebnik in blagajnik „Ljudske po-
sojilnice“.

Matija Kolar,
župnik pri D. M. v Polji.

Dr. Aleš Ušeničnik,
profesor bogoslovja v Ljubljani.

Ivan Kregar,
načelnik okrajne bolniške blagajne
v Ljubljani.

(81) 3